

Утвърдил:

Декан

Дата

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“

Факултет по славянски филологии

Специалност: (код и наименование)

СЛС	1	1	0	1	0	5	2	1
-----	---	---	---	---	---	---	---	---

.....
Магистърска програма: (код и наименование)

--	--	--	--	--	--	--	--	--

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина:

Д	3	3	0
---	---	---	---

История на полската литература – I част

Преподавател: гл. ас. д-р Кристиян Янев

Асистент: хон. ас. Венеса Начева

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	30
	Семинарни упражнения	30
	Практически упражнения (хоспетиране)	
Обща аудиторна заетост		60
Извънаудиторна заетост	Реферат	10
	Доклад/Презентация	
	Научно есе	
	Курсов учебен проект	
	Учебна екскурзия	
	Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	50
Обща извънаудиторна заетост		60
ОБЩА ЗАЕТОСТ		120
Кредити аудиторна заетост		2
Кредити извънаудиторна заетост		2
ОБЩО ЕКСТ		4

№	Формиране на оценката по дисциплината ¹	% от оценката
1.	Участие в тематични дискусии в часовете	25%
2.	Тестова проверка/колоквиум	25%
3.	Изпит	50%

Анотация на учебната дисциплина:

Курсът от лекции и семинарни упражнения проследява развитието на старополската литература в периода между X и XVII в. Коментират се ключовите процеси, жанрови особености, представители и философски концепции от епохите на Полското средновековие, ренесанс и барок. Разглеждат се основополагащите национални колективни митове, сюжети и образи, които оказват влияние върху полската литература и през следващите литературноисторически периоди. Открояват се актуалните интерпретации и вписвания на старополското слово в съвременния полски културен контекст.

Предварителни изисквания:

- Общи познания за литературните епохи и направления от други литературоведски дисциплини като „История на славянските литератури“ и „Антична и западноевропейска литература“;
- Познания за полската история и култура от дисциплината „Исторически и културни реалии на Полша“.

Очаквани резултати:

Придобитите знания от лекционния курс и семинарните занятия представляват основа за следващите части на дисциплината „История на полската литература“. Очаква се студентите да познават основните художествени тенденции и творчеството на ключови старополски автори, както и да се ориентират в общите процеси на националната култура и литература.

Учебно съдържание – лекционен курс

№	Тема:	Хорариум
1.	Полските литературни епохи. Принципи на периодизация на полската литература.	2
2.	Средновековният светоглед; религиозна система, култура и обществена организация. Средновековието в Полша – времеви граници, периодизация, културни центрове.	2
3.	Средновековната литература: авторско присъствие, тип литература, жанрова система, език.	2
4.	Средновековните жития: анонимното житие на св. Войчех и житието за св. Станислав на Винценти от Келча.	2
5.	Средновековните хроники: Гал Аноним, Винценти Кадлубек, Ян Длугош.	2

¹ В зависимост от спецификата на учебната дисциплина и изискванията на преподавателя е възможно да се добавят необходимите форми, или да се премахнат ненужните.

6.	Ренесансовият светоглед; хуманизъм, отношение към Античността и религията. Ренесансът в Полша – времеви граници, периодизация, културни центрове.	2
7.	Ренесансовата литература: представители, жанрова система и антични мотиви. Творчеството на Ян Кохановски и Миколай Рей.	2
8.	Исторически и полемични съчинения през Ренесанса: историография (Марчин Кромер и Марчин Белски) и публицистика (Анджей Фрич Моджевски и Станислав Ожеховски).	2
9.	Совизджалската литература през Ренесанса и Барока: същност, тематична и жанрова специфика; представители (Бернат от Люблин, Ян от Кошички, Ян от Кияни).	2
10.	Идилията през Ренесанса и Барока: Ян Кохановски („Еньовденски песни“), Шимон Шимонович („Идилии“), Шимон Жиморовиц („Роксоланки“), Юзеф Бартоломей Жиморовиц („Шеланки нови руски“).	2
11.	Бароковият светоглед; културна, обществена и религиозна специфика. Барокът в Полша – времеви граници, периодизация и исторически специфики.	2
12.	Бароковата литература: представители, жанрова система и поетика. Творчеството на Миколай Семп-Шажински и Ян Анджей Морцин.	2
13.	Контрареформацията в Полша: полемичното слово на Пьотр Скарга („Проповеди пред сейма“).	2
14.	Сарматизмът и бароковата литература: дневниците на Ян Хризостом Пасек; Вацлав Потоцки („Хочимската война“).	2
15.	Значение на старополската литература за развитието на литературния процес в Полша: теми, мотиви, митове. Съвременни интерпретации на старополската култура (сериалът „1670“).	2

Учебно съдържание – семинарни упражнения

№	Тема:	Хорариум
1.	Латинско-полска езикова симбиоза. Първи писмени паметници.	2
2.	Култът към Дева Мария и светци в средновековната поезия: „Богородица“, „Чуйте, мили братя мои“, „Ангелите се веселят...“ (Владислав от Гелнюв), „Радвай се, майко Полша“ (Винценти от Келча).	2
3.	Човекът и смъртта в средновековната поезия: „Душа от тяло излетяла“, „Ей устата се затвори“, „Разговор на майстор Поликарп със смъртта“, „Жалба на умирация“.	2
4.	Човекът в средновековното общество: „Песен за убийството на Анджей Тенчински“, „Сатира за ленивите селяни“, „Песен за трапезата“.	2

5.	Антични и съвременни образци за полската ренесансова литература.	2
6.	Творчество на латински език: Филипо Буонаскорзи (Калимах), „Ода за Аполон“ от Павел от Кросно, „Пруската война“ от Ян от Вишлица, „Песен за зубъра“ от Миколай от Хусов.	2
7.	Творчество на латински език: творчеството на Клеменс Яницки; елегията „Към себе си и потомството“.	2
8.	Творчеството на Миколай Рей: жанрове, религиозна и обществена проблематика.	4
9.	Творчеството на Ян Кохановски: жанрове (фрашки, трени, поеми: „Сатир или дивия мъж“ и „Шах“, трагедия). философски и естетически проблеми.	4
10.	Бароковият светоглед: контрареформация и сарматизъм в полската барокова култура.	2
11.	Религиозното светоусещане през Барока: метафизичната поезия на Миколай Семп Шажински („Ритми, сиреч полски стихове“ – сонети), Себастиан Грабовецки и Збигнев Морщин („Емблеми“).	2
12.	Светската поезия през Барока: Каспер Твардовски; Ян Анджей Морщин, Хероним Морщин.	2
13.	Сарматизмът и бароковата поезия: Вацлав Потоцки („Градина фрашки“, „Моралия“), Веспазиан Коховски („Небездействащо безделие“, „Полска псалмодия“).	2

Конспект за изпит

№	Въпрос
1.	Средновековният светоглед: религиозна система, култура и обществена организация. Периодизация и културни центрове.
2.	Средновековната литература: авторско присъствие, тип литература, жанрова система, език.
3.	Средновековните хроники: особености, теми, представители.
4.	Средновековните жития: особености, теми, представители.
5.	Средновековната поезия: жанрове и теми.
6.	Ренесансовият светоглед: хуманизъм, отношение към Античността и религията. Периодизация и културни центрове.
7.	Ренесансовата литература: автори, жанрова система, език и антични мотиви.
8.	Творчество на латински език през Ренесанса: Клеменс Яницки.
9.	Творчеството на Миколай Рей: жанрове, религиозна и обществена проблематика.
10.	Творчеството на Ян Кохановски: език, жанрове и основни теми.
11.	Идилията през Ренесанса и Барока: жанрови особености, представители.
12.	Совизджалската литература: Бернат от Люблин и Ян от Кошички.
13.	Бароковият светоглед: културна, обществена и религиозна специфика. Периодизация и културни центрове.
14.	Религиозното светоусещане в поезията на Барока: представители, теми и мотиви.
15.	Светската поезия през Барока: представители, теми и мотиви.

16.	Сарматизмът и бароковата поезия: теми и представители.
17.	Контрареформацията в Полша: полемичното слово на Пьотр Скарга.

Библиография

Основна:

Биолчев, Боян. *Пътят на едно Възраждане. Самобитност и европейски традиции в поезията на Полския ренесанс*. София: УИ „Св. Кл. Охридски“, 1987, 1992.

Василева-Карагьозова, Светлана. *По пътя на Барока*. София: УИ „Св. Кл. Охридски“, 2013.

Григорова, Маргрета. *Хоризонти и пътища на полската идентичност*. Велико Търново: УИ „Св. св. Кирил и Методий“, 2002.

Карагьозов, Панайот. *Някогашните славяни днес*. София: Славика, 1997.

Карагьозов, Панайот. *Славянските Свети мъченици*. УИ „Св. Климент Охридски“, 2006.

Карагьозов, Панайот. *Календари, мъченици и поети*. София: УИ „Св. Кл. Охридски“, 2010.

Риков, Камен. *Зубър, видра и паун. Антология на полската литература от Средновековието до Просвещението*. София: Астерим, 2008.

Риков, Камен. *Два зубъра и муза. Полската литература XV–XVIII. Епохи, автори, текстове*. София: Балкани, 2014.

Hernas, Czesław. *Barok. Wielka historia literatury polskiej*. Warszawa: Wydawnictwo naukowe PWN, 2023 (и предишни издания).

Michałowska, Teresa. *Średniowiecze. Wielka historia literatury polskiej*. Warszawa: Wydawnictwo naukowe PWN, 2023 (и предишни издания).

Nasiłowska, Anna. *Historia literatury polskiej*. Warszawa: IBL, 2022.

Ziomek, Jerzy. *Renesans. Wielka historia literatury polskiej*. Warszawa: Wydawnictwo naukowe PWN, 2021 (и предишни издания).

Допълнителна:

Издателска поредица: *Biblioteka pisarzy staropolskich*. Instytut Badań Literackich PAN: <https://ibl.waw.pl/pl/nauka-i-badania/publikacje/biblioteka-pisarzy-staropolskich>

Кшижановски, Юлиан. *История на полската литература*. София: „Наука и изкуство“, 1988.

Banaś-Korniak, Teresa, Stuchlik-Surowiak, Beata (red.). *Ethos rycerski w kulturze. Tradycje i kontynuacje. Tom 1 i 2*. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2017.

Błach, Tomasz, Kozdrach, Mariusz (red.). *Jan Kochanowski. Nowe perspektywy badawcze*. Czarnolas: Muzeum Jana Kochanowskiego, 2023.

Bohuszewicz, Paweł (red.). *Sarmatyzm: rewizje i kontynuacje. – Litteraria Copernicana*. Tom 45, Nr 1, 2023.

Borowski, A., Gruchała, J. (red.). *Lektury polonistyczne. Średniowiecze – Renesans – Barok*. Tom 1, 2. Kraków: Universitas, 1992, 1993.

Czapliński, Przemysław (red.). *Nowoczesność i sarmatyzm*. Poznań: Poznańskie studia polonistyczne, 2011.

Sokolski, Jacek. *Literatura staropolska*. Wrocław: Wydawnictwo Dolnośląskie, 2004.

Wilczek, Piotr. *Literatura polskiego Renesansu*. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2005.

Дата: 20.05.2024 г.

**Съставил: гл. ас. д-р Кристиян Янев
хон. ас. Венеса Начева**

Учебната програма е приета с протокол № 6 на ФС на ФСлФ от 11.06.2024 г.